سیدکاظم موسوی‌بجنوردی، رئیس مرکز دائره‌المعارف بزرگ اسلامی:

اعتدال همان اصلاحات است

معذوریت‌های روحانی را درک کنیم

عکس: امیرجدیدی، شرق

یکی از مباحثی که از آغاز تشکیل دولت یازدهم مطرح شد، مفهوم اعتدال بود. حسن روحانی از مفهومی به نام اعتدال برای تعریف هویت دولت یازدهم استفاده کرد. اما در ادامه این نوع استفاده از مفهوم اعتدال، یکسری تناقض ایجاد کرد. برخی معتقدند اعتدال گفتمان است و بعضی می‌گویند که راهکار است. بهتر است حال که نزدیک دو سال از تشکیل دولت یازدهم می‌گذرد، بیشتر به مفهوم اعتدال بپردازیم.

اعتدال یک روش اداره کشور است. روشی مبتنی بر دو پایه عقلانیت و منافع ملی. اعتدال یعنی با درنظرگرفتن منافع ملی و به‌کاربردن عقلانیت و خردورزی کارهای کشور را اداره کنیم. در نظر داشته باشید که اعتدال در خلأ نیست که ظهور یا لزوم پیدا می‌کند. در جهان واقعیت همه مسایل نسبی هستند؛ یعنی با توجه به اقتضائات کشور و قانون اساسی است که باید کشور را اداره کرد. کسی نمی‌تواند رئیس‌جمهور مملکت باشد و قانون اساسی و اقتضائات کشور را در نظر نگیرد. در کشور ما نظامی مسلط و مبتنی بر اصولی خاص وجود دارد. اگر همه این شرایط را در نظر داشته باشیم و وسایل در اختیار روحانی را هم منصفانه بررسی کنیم، می‌توانم بگویم روحانی در سیاست اعتدال موفق بوده است و بسیار هم موفق بوده است؛ یعنی هم توانسته منافع ملی ما را حفظ بکند و هم توانسته در مرز عقلانیت حرکت بکند و این بسیار مهم است. ما در ایران با واقعیت‌هایی مانند روحانیت، محافظه‌کاران و اصلاح‌طلبان و تندروها و بالاخره ساختار حقوقی اداره کشور با توجه به قانون اساسی مواجهیم. اعتدال یعنی اداره کشور با درنظرگرفتن همه این مسایل.

یکی از آسیب‌های تعریف‌نشدن گزاره اعتدال، حضور نیروهایی غیرهمسو در بدنه دولت است که چه بسا با نوع عملکردشان به دولت ضربه هم می‌زنند، آیا حضور نماینده‌ای از هر جناح سیاسی در دولت از خصلت‌های اعتدال است و به قول منتقدان، کابینه اعتدالی شرکت تعاونی است؟

اگر مدعی بشویم که دولت روحانی به‌هیچ‌وجه تحت فشار نبوده، راه به خطا رفته‌ایم. اقتضائاتی وجود داشت که اگر نبود، شاید ترکیب فعلی کابینه تا حدی تعدیل می‌شد. واقع‌بینانه نیست اگر بگویم روحانی در کمال آزادی، وزرای خود را تعیین کرده است؛ ولی با توجه به محدوده اختیارات رئیس‌جمهوری در قانون اساسی، اقتضائات کشور و مجموع مسایل دیگر می‌توانم بگویم تلاش روحانی مفید و نتیجه‌بخش بوده و او توانسته دولتی به وجود بیاورد که بتواند بر اساس اعتدال حرکت کند.

یعنی از نظر شما اعتدال یک گفتمان نیست و در واقع یک سیاست و روش است؟

بله مسلما همین است.

چرا گفتمان نیست؟

گفتمان در جایی و براساسی مطرح می‌شود که تردید وجود داشته باشد. گفتمان در جایی است که مرز یا رابطه منافع ملی با عقلانیت در امر مدیریت کشور روشن نیست. ما منافع ملی خیلی روشنی داریم که حتی می‌توان آن را برشمرد.

یعنی الان درباره مصادیق منافع ملی ما تعریف مشخصی داریم که بشود آن را بیان کرد و همه هم قبولش داشته باشند؟

فعلا مهم‌ترین مساله‌ای که تضمین‌کننده منافع ملی ایران است، بهبود رابطه ایران با دنیاست. من روزگاری از اولین افرادی بودم که عمرم در راه مبارزه با استعمار گذشت. اما واقعیت این است که مفهوم استعمار و استثمار تغییر کرده است. ایران کشوری وسیع و غنی است و می‌تواند در دنیای کنونی جایگاه والایی داشته باشد.

یعنی اداره‌کردن کشور بر اساس گفتمان اصلاحات بر مبنای عقل و قانون و عدالت نبود؟

بدون‌شک در دوره اصلاحات کشور بر مبنای عقل و قانون اداره می‌شد. اما فراموش نکنید که منظور از اصلاح‌طلبی، اصلاح ساختاری نبود. من خودم اصلاح‌طلب هستم، از همین‌رو بدون شک و با یقین می‌گویم که اصلاح‌طلبان هیچ وقت سودای تغییر قانون اساسی را نداشتند. هرگز به دنبال تغییر در ساختار نبوده‌ایم. تلاش برای تغییر ساختار، اتهامی است که به ما می‌زنند. درحالی‌که دوستان ما باید بدانند و توجه داشته باشند که ما در چارچوب و ظرفیت‌های همین قانون اساسی است که به دنبال اصلاح امور هستیم. اصلاحات از منظر ما یعنی اجرای قانون اساسی. اصلاح‌طلبان معتقدند قانون اساسی برای ملت، حقوقی قایل شده است و مرزها را تعریف و تعیین کرده است. ما متقاضی حقوقی بودیم که در قانون اساسی برای ملت پیش‌بینی شده است. این مساله خیلی مهم است و به همین دلیل من معتقد هستم که سیاست اعتدال روحانی به هیچ‌وجه با آنچه که اصلاح‌طلبان دنبال آن بودند و می‌خواستند منافات ندارد و اتفاقا در دولت آقای روحانی اصلاح‌طلبان می‌توانند نقش فعال‌تری را ایفا کنند. زیرا ازیک‌سو بخش‌هایی از ارکان نظام، در مقایسه با آقای خاتمی به آقای روحانی اعتماد بیشتری دارند. ازسوی‌دیگر او پس از دولت‌های نهم و دهم بر سر کار آمده و به نسبت گذشته برای جبران آسیب‌های آن دولت دست بازتری دارد. امتیاز دولت روحانی در این است که اعتماد و آرامش بیشتری را نسبت به آقای خاتمی می‌تواند برای ارکان نظام تامین کند.

سولماز ایکدر

روزگاری در تپه‌های دارآباد تهران به‌دلیل فعالیت مسلحانه علیه سلطنت پهلوی بازداشت و محکوم به اعدام شده بود؛ امروز در همان مکان یکی از بزرگ‌ترین نهادهای فرهنگی ایران را پایه‌گذاری کرده است و از مناسبات حاکم بر دنیای نوین سخن می‌گوید. سیدکاظم موسوی‌بجنوردی فرزند آیت‌الله سیدحسن بجنوردی و برادر آیت‌الله سیدمحمد موسوی‌بجنوردی را بیشتر به‌دلیل فعالیت‌های فرهنگی و اصلاح‌طلبانه‌اش می‌شناسند. درحالی‌که او از ۱۶سالگی با عضویت در حزب الدعوه الاسلامی در عراق وارد کارهای تشکیلاتی شد؛ پس از آن نیز با الهام از حزب الدعوه و حوادث و جریانات سیاسی عراق و جهان، سازمانی مخفی با نام حزب ملل اسلامی را با هدف قیام مسلحانه و تشکیل حکومت اسلامی در ایران پایه‌گذاری کرد. بجنوردی خود را از اولین افرادی می‌داند که قدم در راه مبارزه مسلحانه با استعمار، استثمار و دیکتاتوری می‌گذارند. چندسالی از آغاز مبارزه مسلحانه نگذشته بود که دستگیر و محکوم به اعدام شد؛ هرچند حکم اعدام به‌دلیل فشارهای حوزه علمیه قم و کنفدراسیون دانشجویان ایرانی خارج از کشور شکست و تبدیل به حبس ابد شد. کوران حوادث از مبارز مسلح دیروز، فعال اصلاح‌طلبی ساخت که از استانداری اصفهان تا مشاورت رئیس دولت اصلاحات را در کارنامه دارد. موسوی‌بجنوردی از السابقون مبارزه با استثمار و استعمار است و بر همین اساس است که معتقد است تنها راهکار موجود برای حل مسائل کشور نه ادامه روش‌های قدیمی که اعتماد به حسن روحانی و حمایت از دولت اعتدال است. او اعتدال را همان خردورزی در سیاست و اداره کشور معنا می‌کند. چریک دیروز و فعال عرصه فرهنگی امروز، اعتدال را نام مستعار اصلاحات می‌داند و از مردم می‌خواهد به رئیس‌جمهوری یازدهم برای عمل به وعده‌هایش فرصت بدهند.

اما تعریف شما در جاهایی می‌تواند با اصلاحات دچار تعارض شود. اصلاحات درصورت نیاز برای اصلاح امور ممکن است به اصلاح ساختارها هم نیاز داشته باشد. با تعریف شما این موضوع می‌تواند نقطه تقابل اصلاحات و دولت جدید شود.

البته من یک چیز دیگر را هم اضافه کردم و گفتم عقلانیت به علاوه منافع ملی. ازسوی‌دیگر در نظر داشته باشید که در خلأ، زندگی نمی‌کنیم. اصلاحات در فضای ایران کنونی یعنی مدیریت کشور با توجه به همه شرایطی که داریم؛ یعنی با توجه به نظام سیاسی ایران که اسلامی است؛ یعنی با توجه به قانون اساسی که داریم و حضور روحانیت و انقلابیون قدیمی و انقلابیون جدید و آرمان‌های انقلابی. تمام این گذاره‌ها اقتضائات و شرایط خاصی را ایجاب می‌کند.

امروز شرایط اصلاح ساختارها فراهم نیست؟

در شرایط کنونی قبل از اصلاح ساختار، اصلاح در رویه‌ها و اصلاح در استراتژی سیاسی کشور ضرورت دارد. ما نباید راهی برویم که دشمنان ما می‌خواهند ما را در آن راه قرار دهند. دشمنی با غرب اشتباه است ما می‌توانیم با غرب رقابت کنیم. در عرصه فرهنگ با غرب دست‌وپنجه نرم کنیم و عزت ملی خود را در تقویت زیرساخت‌های فرهنگی کشور نشان دهیم. امروز بر این اعتقاد هستم که روحانی می‌تواند روی همین تغییر در رویه‌ها و سیاستگذاری‌ها در چارچوب مدیریت عقلانی با توجه به منافع ملی و آرمان‌های انقلاب اسلامی، دولت اعتدال را هدایت کند. روحانی می‌تواند در چارچوب قانون اساسی و با توجه به شرایط خاصی که در ایران حاکم است با اجرای سیاست عقلانی برای حفظ منافع ملی حرکت کند. البته قبول دارم که پیمودن این راه ساده نیست؛ زیرا افرادی هستند که از وجود فضای بی‌انضباطی مالی در کشور نفع می‌برند. اخیرا شاهد آن بوده‌ایم که برخی از افرادی که کاسه داغ‌تر از آش شده‌اند و تندتر از انقلابی‌های با سابقه سخن می‌گویند چندان هم پاک نبوده‌اند. البته برخی از مخالفان اصلاحات و تندروهایی که علیه روحانی شعار می‌دهند مردمان خوبی هم هستند و می‌شود پشت سرشان نماز خواند؛ ولی اشتباه می‌کنند. این افراد باید همان‌طور که در مسایل مذهبی به مجتهدین رجوع می‌کنند، در مسایل پیچیده سیاسی نیز دنبال مجتهدان سیاسی بروند تا لااقل متوجه بشوند منافع ملی در چیست. من بعد از نیم‌قرن فعالیت سیاسی است که می‌گویم منافع ملی در گرو این است که شمای نوعی با دشمن، همسو نشوی. ای‌کاش لااقل به حرف ما گوش می‌کردند. ما که از روز اول علیه امپریالیسم، اقدام سازمان‌یافته کردیم شاید صلاحیت بیشتری برای اظهارنظر داشته باشیم. آن‌زمان که ما وارد مبارزه شدیم کل دنیا درگیر مبارزات مسلحانه علیه امپریالیسم بود، در آفریقا، آمریکای‌لاتین و بخشی از آسیا جنگ‌های استقلال‌طلبانه شعله‌ور بود؛ اما اکنون مسایل به گونه دیگری است. امروز شرایط دنیا به گونه‌ای است که باید با همه کشورها تعامل سازنده داشته باشیم. امروز باید کشورمان را بسازیم و منافع ملی را درنظر بگیریم. باید به فرهنگ توجه ویژه داشته باشیم و مدرسه و دانشگاه و زیرساخت‌های کشور را بسازیم و درآمد سرانه را بالا ببریم و ایجاد اشتغال کنیم؛ برای جوانانمان امید ایجاد کنیم. باید از همه دانش بشری در جهت اعتلای کشور بهره ببریم. باید با نهایت جدیت زیرساخت تولیدی کشور را بسازیم و از همه بازدارنده‌های تولید، دوری بجوییم و سیستم‌هایی را تعریف کنیم که همه برای تولید بیشتر تلاش کنند و... .

چرا حسن روحانی مورد اعتمادتر از رئیس دولت اصلاحات است؟

به دو دلیل؛ یکی اینکه روحانی همکاری دیرینه‌ای با مقام‌معظم‌رهبری داشته است؛ دلیل دوم این است که مقام‌معظم‌رهبری از کنه منویات و اندیشه‌ها و تمایلات سیاسی- اجتماعی و ایدئولوژیکی آقای دکتر روحانی اطلاع دارد و از سوی ایشان احساس نگرانی نمی‌کنند.

این آشنایی نسبت به تمایلات سیاسی و ایدئولوژیکی حاصل از هم‌نظری نیز هست، یا صرفا به دلیل این است که برای سال‌ها آقای روحانی نماینده رهبری در نهادها و مراکز مختلف بوده است؟

به هر دو دلیل. البته باید این نکته را هم در نظر گرفت که آقای روحانی تجربه دولت اصلاح‌طلب را دارد؛ یعنی اگر طی سال‌های اصلاحات نسبت به مسایلی مقداری بی‌توجهی شده و اگر برخی اصلاح‌طلبان در مسایلی تندروی داشتند یا اگر در ابراز عقاید به‌نحوی رفتار کردند که راه را برای سوءبرداشت بازگذاشته بودند، دولت روحانی مرتکب این اشتباهات نخواهد شد. من سال‌ها مشاورآقای خاتمی بودم؛ هنوز هم رفاقتمان به‌طور کامل برقرار است و می‌دانم ایشان به هیچ‌وجه نه خواستار تغییر در ساختار کشور بود و نه خواستار اصلاح در قانون اساسی. درهرحال، روحانی تجربه دوران اصلاحات را دارد و قصد دارد به گونه‌ای عمل کند که برای ارکان نظام نگرانی ایجاد نکند. اصلاح‌طلبی یعنی مدیریت عقلانی در چارچوب همین نظام، ضمن حفظ و درنظرگرفتن منافع ملی. به همین دلیل است که می‌گویم وظیفه ملی همه اصلاح‌طلبان حمایت از دولت روحانی است زیرا در شرایط کنونی، او بهترین گزینه برای اداره کشور است.

با تعریف شما، می‌شود گفت که اعتدال اسم مستعار اصلاحات است.

بله.

یعنی در واقع همان سیاست‌ها، با نام و آرایش دیگر که اعتمادساز هم باشد.

دقیقا همین‌طور است، یا بهتر است بگویم من این‌گونه تفسیر می‌کنم. از منظر من اعتدال یک روش اداره کشور و مبتنی بر عقلانیت و حفظ منافع ملی است. این یعنی همان اصلاحات. یکی از واقعیت‌های عینی که وجود دارد، تنها بودن روحانی است؛

ادامه در صفحه ۱۹

نگاه

صالحی: رآکتور اراک جدیدترین فن‌آوری را خواهد داشت

● علی‌اکبر صالحی پنجشنبه شب با حضور در برنامه گفت‌وگوی ویژه خبری شبکه ۲ به تشریح ابعاد فنی بیانیه سوئیس پرداخت. صالحی با ارائه یک مرور کلی از تاریخچه تلاش برای دستیابی ایران به انرژی هسته‌ای در مورد فکت‌شیت گفت: فکت‌شیت ایران با همکاری وزارت خارجه و سازمان انرژی اتمی تنظیم شده و در اختیار دکتر ظریف قرار دارد. به گزارش ایسنا، رئیس سازمان انرژی اتمی با اشاره به سابقه نیروگاه هسته‌ای در ایران گفت: قبل از انقلاب، ما هم با آلمان‌ها و هم با فرانسوی‌ها در ارتباط با ساخت نیروگاه اتمی بوشهر و دارخوین خوزستان قرارداد داشتیم. اما وقتی که انقلاب شد، آلمان‌ها که نیروگاه بوشهر را می‌ساختند تقریبا قریب به ۷۰درصد ساخت یکی از نیروگاه‌ها انجام شده بود و زمان زیادی نیاز نداشت که این نیروگاه به سرانجام برسد و کامل شود. اگر این نیروگاه‌ها آن‌موقع کامل می‌شدند، می‌توانستند به تامین برق آن زمان کمک کنند چون کل تولید برق ایران در آن زمان کمتر از چهارهزارمگاوات بود و این دو نیروگاه می‌توانستند قریب به دوهزارمگاوات برق تولید کنند. صالحی گفت: فرانسوی‌ها کار کمتری در دارخوین کرده بودند و کار زیادی را پیش نبردند و اما وقتی که انقلاب شد، هردو گذاشتند و رفتند و این نخستین عهدشکنی‌ای بود که ما از طرف مقابل دیدیم.رئیس سازمان انرژی اتمی در ادامه گفت: اکنون سوال می‌کنند که برای چه دنبال غنی‌سازی می‌گردید، قبل از انقلاب براساس توصیه‌هایی که خود آمریکایی‌ها کردند و آن‌موقع یک شرکتی به نام اس‌ای‌آر در ارتباط با توسعه اجتماعی، اقتصادی ایران گزارش ۲۰جلدی‌ای داده بود که ایران باید در سبد انرژی خود قریب به ۲۰هزارمگاوات برق هسته‌ای داشته باشد که این توصیه خود آمریکایی‌ها قبل از انقلاب است. جالب است که خود همین سیاست‌مداران آمریکایی وقتی که ایران تصمیم گرفت مجددا این نیروگاه‌ها را احیاء کند، گفتند ایران بااین‌همه نفت و گاز، نیروگاه هسته‌ای را برای چه می‌خواهد و گویی فراموش کردند که خودشان این توصیه‌ها را کرده بودند. البته ما به توصیه آنها نگاه نمی‌کنیم و بعد از انقلاب خودمان نشستیم و فکر کردیم و دیدیم از نظر اقتصادی و از جهات دیگر، زیست‌محیطی و مسائل دیگر ضرورتا باید به سمت این فن‌آوری برویم.

رئیس سازمان انرژی اتمی گفت: از سال۸۵ بومی‌سازی آغاز شد و در آن زمان ماشین‌های اولیه P1 یعنی پاکستان ۱ و ماشین‌های IR1، یعنی ایران یک، که هم‌اندازه و هم‌ظرفیت هستند در نطنز مشغول غنی‌سازی شدند. بعد نسل‌های IR2M ، IR6 ، IR5 ، IR4 ، و IR8 را خودمان طراحی کردیم. او افزود: طبق توافق اخیر (اگر به نتیجه برسد)، از زمان عملیاتی‌شدن این توافق، ما کار روی ماشین‌های IR8 را شروع خواهیم کرد.

رئیس سازمان انرژی اتمی در پاسخ به این سوال که از فکت‌شیت ما چه خبر؟ گفت: فکت‌شیتی که آمریکایی‌ها دادند، یک‌سری درست و نادرست و براساس روایات خودشان بود که خیلی هم این کار آنها برای ما تعجب‌انگیز نیست چراکه این کار آنها سابقه داشته است. صالحی افزود: به‌عنوان‌مثال ما در مذاکرات در مورد تحقیق و توسعه به یک جمع‌بندی رسیدیم، من به همتای خودم گفتم مسائل تمام است، گفت بله، خداحافظی کردیم و مشخص کردیم بحث فنی کارش تمام شده است، یکی، دوساعت بعد همتای من تقاضا کرد جلسه مجددی داشته باشیم و دیدم مطالب را عوض کرده است که در پاسخ به سوال من گفت اروپایی‌ها خواستند و این موضوع چندبار دیگر نیز رخ داد هرچند در پایان او از من عذرخواهی کرد. او گفت: هر فرآیندی اصولی دارد و فرآیند مذاکره هم اصولی دارد و ما هم نمی‌توانیم به اصول اخلاقی مذاکره پایبند نباشیم. صالحی در پاسخ به اینکه وندی شرمن یک‌بار گفته بود ما مسائل را روی تخته وایت‌بورد تشریح می‌کنیم، افزود: ما یک‌بار در مسئله فنی برای اینکه مقداری نیاز به تشریح بود، وایت‌بورد آوردیم. او گفت: فکت‌شیت ما هست و چیزی نیست که الان بنویسیم؛ سیاهه آن برای وزارت خارجه بوده است؛ سازمان انرژی اتمی با کمک وزارت خارجه، فکت‌شیتی را تنظیم کردی و در اختیار دکترظریف به‌عنوان مسئول ارشد مذاکرات قرار دادی. صالحی افزود: فکت‌شیت ما قطعا با فکت‌شیت آمریکا متفاوت است چراکه فکت‌شیت ما حقیقت آنچه که در مذاکرات رخ داده است، می‌باشد.

رئیس سازمان انرژی اتمی در ادامه به موضوع آب سنگین اراک و جزییات مسائل مطرح‌شده در این‌باره در مذاکرات پرداخت و گفت: تاسیسات اراکی که داشتیم و الان هم داریم با آب سنگین و اورانیوم طبیعی کار می‌کند. معاون رئیس‌جمهور افزود: براساس طراحی فعلی، درحال‌حاضر در قلب رآکتور اراک اورانیوم غنی‌شده می‌گذاریم و تعداد لوله‌های اورانیوم کمتر است بنابراین چون فضا باز می‌شود، امکان تحقیقاتی بیشتری پیدا می‌کنیم و شار نوترونی را بالا می‌بریم.

او با اشاره به بازطراحی رآکتور اراک که توسط دانشمندان ایرانی انجام شده و از سوی غرب موردقبول واقع شده است، تاکید کرد که رآکتور اراک بعد از آغاز فعالیتش که ممکن است به‌دلیل وقفه ایجادشده چندسال دیرتر آغاز شود یکی از جدیدترین فن‌آوری‌ها خواهد بود.

روزنه

سفرهایی از نوع استانی و پارلمانی
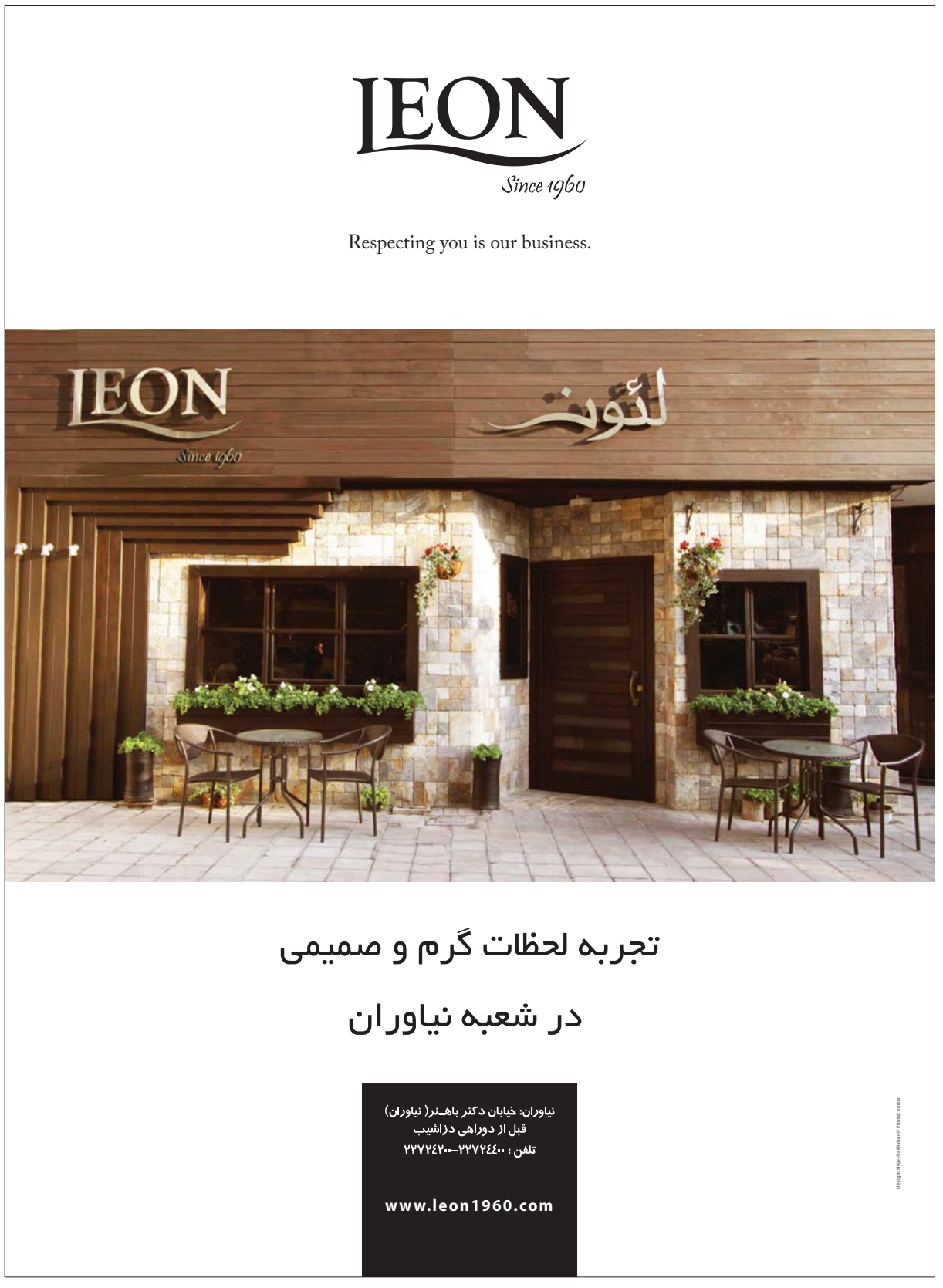
● این هفته برخی در دولت و مجلس راهی سفر می‌شوند. رئیس‌جمهور روز چهارشنبه و در ادامه سفرهای استانی، به‌همراه کاروان تدبیروامید به گیلان خواهد رفت. روحانی در پانزدهمین‌سفر استانی خود علاوه‌بر حضور در جلسات مختلف، در شهر رشت با مردم استان گیلان دیدار می‌کند. معاونان رئیس‌جمهور و وزرا نیز به نمایندگی از رئیس دولت یازدهم، در شهرستان‌ها حضور یافته و در جلسات شورای اداری شرکت خواهند کرد. روحانی و برخی از وزرایش به سفر استانی می‌روند، اما محمدجواد ظریف و همکارانش در وزارت خارجه بعد از دوهفته مذاکره هسته‌ای و رایزنی‌های منطقه‌ای، کمی استراحت خواهند کرد. ظریف که بعد از سفر به عمان و پاکستان، در جلسه شورای مرکزی جامعه مدرسین حوزه‌علمیه‌قم حاضر شد و گزارشی از توافق سوئیس به اعضای این تشکل ارائه داد؛ این هفته برنامه و سفر اعلام‌شده‌ای ندارد. براساس آنچه سیدعباس عراقچی روز پنجشنبه در حاشیه همایش روز ملی فناوری هسته‌ای در جمع خبرنگاران اعلام کرد، تیم مذاکره‌کننده درحال هماهنگی با معاون رئیس سیاست خارجی اتحادیه اروپا برای تنظیم تاریخ و محل مذاکرات بعدی است. آرامش نسبی در عرصه سیاست خارجی درحالی برقرار است که نمایندگان مجلس در خانه ملت هفته نسبتا پرکاری را آغاز می‌کنند. پیکر علی‌اکبر آقایی‌مغان‌جویی، نماینده سلماس که دیروز درگذشت، روز یکشنبه از مقابل مجلس تشییع خواهد شد. هیأت پارلمانی ایران نیز روز ۲۳ فروردین به روسیه می‌رود. این سفر سه‌روزه به دعوت رئیس کمیسیون امنیت ملی روسیه انجام می‌شود و تعدادی از اعضای هیات پارلمانی ایران به ریاست علاءالدین بروجردی عازم مسکو خواهند شد. یکی دیگر از برنامه‌های روز یکشنبه مجلسی‌ها بررسی تعرض به دو نوجوان ایرانی در فرودگاه جده در کمیسیون امنیت ملی و سیاست خارجی است. مسئولان ذی‌ربط وزارت امور خارجه در جلسه روز یکشنبه کمیسیون برای تشریح ابعاد مختلف موضوعات رخ‌داده در عربستان، حضور پیدا می‌کنند. سخنگوی کمیسیون امنیت ملی و سیاست خارجی مجلس نیز از پاسخ‌گویی مسئولان سازمان حج در این جلسه خبر داده و گفته بود کمیسیون متبوعش بعد از استماع توضیحات مسئولان، در این زمینه تصمیمی را اعلام خواهد کرد.